

SABOLOVIĆ-KRAJINA, DIJANA.
NARODNE KNJIŽNICE U TRANZICIJI:
SOCIOLOŠKI ASPEKTI. KOPRIVNICA:
MERIDIJANI, 2020. 304 STR. ISBN 9789532392364

Izdavačka kuća Meridijani, Koprivnica, 2020. godine izdala je knjigu Dijane Sabolović-Krajina: *Narodne knjižnice u tranziciji - Sociološki aspekti*.

Stručna monografija dr. sc. Dijane Sabolović-Krajina, za koju je kao osnova poslužio doktorski rad, izvorno je djelo sa znanstvenom i stručnom podlogom teme – odmaka knjižničarske prakse, kao i financijera knjižnica, odnosno njezinih korisnika građana u digitalno doba. Upravo ono – digitalno doba predstavlja radikalni odmak od dosadašnje poslovne prakse ne samo knjižnica već i svih ustanova i organizacija u društvu. Uz predgovor i uvod knjiga ima dva dijela. Prvi su dio *Teorijska razmatranja* i drugi je dio *Studija slučaja Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica*. U prvom dijelu promatraju se promjene u suvremenom društvu relevantne za razvoj i transformaciju narodnih knjižnica, primjerice informacionalizam, umreženo društvo, kultura stvarne virtualnosti, izazovi informacijskog društva, cjeloživotno učenje, novi oblici pismenosti, promjene u poslovanju narodnih knjižnica (tehnologija i oprema, građa i mediji, službe, usluge i korisnici, multikulturalnost, knjižnice kao mjesta obrazovanja i učenja te slobodnog pristupa informacijama). U drugom dijelu obrazlaže svoja metodološka polazišta za lociranje knjižnice u lokalnoj zajednici, analizu i interpretaciju rezultata intervjua i anketnog istraživanja. Autorica je sustavno razradila temu, i to kroz ukazivanje na promjene u suvremenom društvu, prije svega globalizaciju i informacijsku i komunikacijsku tehnologiju. Konceptcija je ovog znanstvenog djela istražiti i opisati sociološke aspekte narodnih knjižnica u tranziciji. Posebno poglavlje posvetila je društvenoj integraciji, društvenoj inkluziji i koheziji. Autorica daje prikaz hibridne i digitalne knjižnice. Posebno govori o prilagodbi knjižnice na novonastale okolnosti, navodeći suvremene dokumente koji su u osnovi radikalni odmak od dosadašnje poslovne prakse narodnih knjižnica.

Knjiga je namijenjena knjižničarima, studentima bibliotekarstva i informacijskih znanosti, ali i djelatnicima u kulturi, odnosno donositeljima odluka na lokalnoj razini, kao i svim zainteresiranim građanima. Knjiga je iznimno važna za hrvatsko knjižničarstvo jer ga sada više nitko ozbiljan iz svijeta znanosti i kulture neće moći osporavati. Autorica je sustavno istražila, analizirala i opisala narodnu

knjižnicu u okruženju, a kroz provedena znanstvena istraživanja oblikovana u poglavljima ove knjige potvrdila kako su svi važni ciljevi projektno ostvareni.

Dakle knjiga zbog relevantnosti teme ima društveni interes i interes stručne zajednice.

Teorijski dio temelji se na analizi relevantne literature iz knjižničarstva i sociologije. Autorica promatra najvažnije aspekte i elemente koji oslikavaju djelovanje knjižnica u kontekstu društvenih promjena na prijelazu iz 20. u 21. stoljeće. Promjene se ogledaju i u kontekstu međunarodnih strateško-političkih i knjižničnih dokumenata koji redefiniiraju društvenu ulogu knjižnica i transformiraju knjižnično poslovanje. Narodne knjižnice u Hrvatskoj slijede suvremene uloge knjižnica u svijetu, potvrđuju to analize tranzicijskih i transformacijskih procesa hrvatskoga društva od početka 1990-ih pa do kraja 2010-ih godina. Usporedbe položaja narodnih knjižnica u društvu nalazimo u nacionalnim političko-strateškim dokumentima u Hrvatskoj i drugim zemljama Europe. Knjiga sadrži sociološka istraživanja kao model kojima potvrđuje prikupljene činjenice, podatke i testirane hipoteze.

Knjiga sadrži izvorno istraživanje o gradskim knjižnicama u Republici Hrvatskoj i njihove različite smjerove razvitka i prilagodbe digitaliziranom dobu. Nameće zaključak o potrebi nacionalnog strateškog plana i ujedno daje smjernice kroz razumijevanje društvenih okolnosti u Europi za obavljanje novih knjižničnih zadaća. Autorica se odmakla od još uvijek prevladavajućih mišljenja kod donositelja odluka da je osnovna i jedina relevantna uloga knjižnice pružanje informacija, dok posebni programi za posebne skupine korisnika nisu u temeljnim zadaćama knjižnice. Upravo te prijepore pokušava rasvijetliti ova knjiga.

Na temelju studija slučaja Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica autorica polazi od tradicijskog i povijesnog pregleda djelovanja knjižnice u lokalnoj zajednici, njezine preobrazbe i mjesta u knjižničnom sustavu Republike Hrvatske kroz naglasak na ciljevima, zadaćama poslovanja knjižnice potvrđenih relevantnim statističkim pokazateljima. Svoja istraživanja potkrepljuje analizom i interpretacijom rezultata provedenih intervjuja i to provedbom terenskog istraživanja i deskriptivnim prikazom uzorka kako članova knjižnice, tako i ne-članova. Autorica ukazuje na važnost zadaća koje knjižnice obavljaju u svojim lokalnim sredinama kao i na njihovu opravdanost jer ih društvo podržava. Utjecaj knjižnice na društvo utvrđuje kroz percepciju važnosti knjižnice za razvoj Koprivnice, kao i percepcije važnosti knjižnice za osobni razvoj određenih skupina u zajednici. Naglasak je tu na važnosti suradničkih odnosa knjižnice u zajednici te utjecaja knjižničara kao profesije. Zaključno možemo reći da je stručni i znanstveni doprinos ovog djela u suvremenom pristupu knjižnicama kao ustanovama kroz prikaz stvarnog stanja u knjižnicama u Hrvatskoj koje autorica uspoređuje sa stanjem u drugim europskim knjižnicama. Za knjižničare će ova knjiga biti poticajna zbog ukazivanja na različitost zadaća knjižnica u suvremenom društvu, a od pomoći donositeljima odluka na lokalnoj i državnoj razini o važnosti knjižnica i njihovih

programa za razvoj društva. Knjiga sadrži popis stručne literature iz bibliotekarstva, citirane u skladu s knjižničarskim standardima, uglavnom na stranim jezicima, jer je te literature na hrvatskom jeziku malo. Upravo tu prazninu o suvremenim knjižnicama popunjava ova knjiga.

Ivana Sabljak
ifka.sabljak2206.is@gmail.com